

Το Αιγαίο ανήκει στα ψάρια του;



©ΕΥΡΟΚΙΝΙΣΣΙ / ΚΑΛΛΙΑΡΑΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

Πώς ένα σύνθημα δείχνει την συλλογική μας άγνοια



Αργύρης Αργυριάδης



SHARES

40

A⁻ A⁺ **1**

Σε ποιον ανήκει τελικά το Αιγαίο και ποια η βασικότερη διαφορά μεταξύ ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας.

Ενα από τα πιο «πετυχημένα» συνθήματα (από την άποψη της πρόκλησης διαχρονικού σχολιασμού και μόνον) έμελλε να αναδείξει την συλλογική μας άγνοια (από τους ποικιλώνυμους τιτουλάριους που μας διαφεντεύουν μέχρι τους απλούς πολίτες). Υφαλοκρηπίδα, αποκλειστική οικονομική ζώνη, αιγιαλίτιδα ζώνη. Έννοιες σύνθετες που στην συντριπτική πλειοψηφία αγνοούμε. Ακόμη και εάν κάποτε (απευκταία η ώρα) κληθούμε να αναμετρηθούμε με τους γείτονες για το χρυσόμαλλο δέρας των ... υδρογονανθράκων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 55 και 57 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας ως αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) ορίζεται η πέραν και παρακείμενη της χωρικής θάλασσας περιοχή (συνεπώς αρχίζει μετά την αιγιαλίτιδα ζώνη) που δεν δύναται να υπερβαίνεται τα 200 ναυτικά μίλια (ήτοι 370,4 χιλιόμετρα). Εντός της ζώνης αυτής το κράτος δεν ασκεί «απόλυτη κυριαρχία» (όπως για παράδειγμα εντός των χωρικών υδάτων – «αιγιαλίτιδα ζώνη») αλλά η ανωτέρω σύμβαση του απομένει εξαιρετικά κρίσιμα δικαιώματα όπως η εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων, ζωντανών ή μή, των υπερκειμένων του βυθού της θάλασσας υδάτων (λχ δικαιώματα αλιείας), του ίδιου του βυθού της θάλασσας και του υπεδάφους αυτού, όπως επίσης τη δυνατότητα παραγωγής ενέργειας από τα ύδατα, τα ρεύματα και τους ανέμους. Τέλος δίνει το δικαίωμα δημιουργίας τεχνητών νησιών.

Αντίθετα, σύμφωνα με το άρθρο 76 της ίδιας Συνθήκης ως υφαλοκρηπίδα ορίζεται ο θαλάσσιος βυθός και το υπέδαφός του που εκτείνεται πέραν της χωρικής του θάλασσας, καθ' όλη την έκταση της φυσικής προέκτασης του χερσαίου του εδάφους μέχρι του εξωτερικού ορίου του υφαλοπλαισίου ή σε μια απόσταση 200 ναυτικών μιλίων από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας. Η έκταση της υφαλοκρηπίδας εξαρτάται από τη γεωλογική ιδιομορφία του βυθού αλλά σε κάθε περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνει τα 350 ναυτικά μίλια (άρθρο 76 παρ.5). Συνεπώς, η υφαλοκρηπίδα μπορεί να ταυτίζεται – από άποψη έκτασης – με την ΑΟΖ μπορεί, όμως, και να την υπερβαίνει. Ωστόσο, ταυτίζεται μόνον εν μέρει στο περιεχόμενο των ασκούμενων δικαιωμάτων (ήτοι εκμετάλλευση βυθού και υπεδάφους) ενώ η έννοια της ΑΟΖ, όπως προαναφέρθηκε είναι ευρύτερη. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία εντός των ανωτέρω «οικονομικών ζωνών» περιλαμβάνεται πάνω από το 90% της παγκόσμιας αλιείας, το 87% των υδρογονανθράκων και γύρω στο 10% των πολυμεταλλικών κονδύλων.

Η βασικότερη διαφορά μεταξύ ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας είναι ότι η πρώτη δεν ανήκει στο παράκτιο κράτος *ipso jure* αλλά πρέπει σαφώς να ανακηρυχθεί από αυτό. Ειδάλλως απλά δεν υφίσταται και τότε πράγματι ... «το Αιγαίο ανήκει στα ψάρια του». Μέχρι σήμερα 140 παράκτια κράτη (μεταξύ των οποίων και η Κύπρος) έχουν ορίσει τη δική τους ΑΟΖ. Η Ελλάδα όχι... Πρέπει να είμαστε η μόνη χώρα στον κόσμο που επικαλούμαστε με κάθε ευκαιρία το διεθνές δίκαιο αλλά απέχουμε συστηματικά από την εφαρμογή του. Ίσως γιατί δεν έχει γίνει κατανοητό ότι η προσπάθεια εφαρμογής του διεθνούς δικαίου – με τις ασάφειες και τις εν γένει αστοχίες που το χαρακτηρίζει – θα επιφέρει επίλυση των διαφορών. Τούτο ισχύει σε κάθε περίπτωση και πολύ περισσότερο στο πεδίο των ελληνοτουρκικών διαφορών. Αντιθέτως, η «ευδαιμόνος απραξία» της Ελληνικής Διπλωματίας επιτείνει τα προβλήματα, υπονομεύει το μέλλον και δύναται να προκαλέσει (ναι, δια της απραξίας!) όχι μόνον θερμά επεισόδια στην περιοχή αλλά και γενικευμένη σύρραξη.

ΣΧΕΤΙΚΑ



Τουρκικές ΜΚΟ διεκδικούν νομικά την Κρήτη και ακόμα 11 νησιά

Πιο συγκεκριμένα, εάν προβούμε σε γραμματική ερμηνεία των διεθνών συνθηκών η Ελλάδα θα δικαιούνταν στο Αιγαίο το 97,5% της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ (έναντι μόλις 2,5% της Τουρκίας) και ένα μεγάλο ποσοστό της ΑΟΖ στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο (χάρη στο Καστελόριζο και τα νησιά του συμπλέγματος και ιδίως την νήσου Στρογγύλη που εξασφαλίζει συνορεύουσα ΑΟΖ για την Ελλάδα με την Κύπρο). Η Τουρκία αρνείται να αποδεχθεί την αρχή της ίσης απόστασης (μέση γραμμή) ως μέθοδο οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ και προσφεύγει στη μέθοδο της ευθυδικίας, ώστε να υπάρξει μια δίκαιη λύση που θα λαμβάνει υπόψη τις γεωγραφικές, κυρίως, παραμέτρους της περιοχής. Κατά την άποψη της

Τουρκίας οι παράμετροι αυτοί επιτάσσουν την αγνόηση των ελληνικών νησιών (μέχρι πρόσφατα υποστήριζε τούτο μόνον για το Αιγαίο αλλά και με το «μνημόνιο συνεργασίας» που υπέγραψε με τη Λιβύη φαίνεται να αμφισβητεί ακόμη και την Κρήτη!). Το ερώτημα είναι υπάρχει αυτή η έννοια της «ευθυδικίας» στο διεθνές δίκαιο; Προφανώς και υπάρχει. Η έννοια της «ex aequo et bono» προσομοιάζει στο «κοινό περί δικαίου αίσθημα», στο οποίο πλειστάκις αναφερόμαστε στην καθημερινότητά μας. Σε επίπεδο διεθνούς δικαίου ξεκινάει λαμβάνοντας υπόψη τη συνθετότητα της ζώσας πραγματικότητας. Υπάρχουν κράτη με τεράστια έκταση ή/και ακτογραμμή, κράτη σχεδόν χωρίς υφαλοκρηπίδα (από γεωλογική άποψη), νησιά (που επίσης έχουν υφαλοκρηπίδα), ιδιομορφίες στη διαμόρφωση του βυθού, ανομοιομορφία στο φυσικό πλούτο του υπεδάφους των θαλασσίων περιοχών, ιστορικά δικαιώματα, κ.ο.κ.

Ωστόσο, στην περίπτωση της αρχής της ευθυδικίας αναμετράται μια γενική και αόριστη έννοια (πλείστες τέτοιες υπάρχουν στο δίκαιο, προϊόν της ανθρώπινης αδυναμίας να προκαθορίζει τα μελλούμενα) με συγκεκριμένες διατάξεις (λχ το άρθρο 121 παρ. 2 της Σύμβασης για το Δίκαιο της θάλασσας που ρητά ορίζει ότι όλα τα νησιά διαθέτουν ΑΟΖ και ότι η τελευταία καθορίζεται τόσο στα νησιά όσο και στις ηπειρωτικές περιοχές με τον ίδιο ακριβώς τρόπο).

Όλα τα ανωτέρω ούτε αιτιολογούν ούτε δικαιολογούν τη φοβικότητα των ελληνικών κυβερνήσεων να παρουσιάσουν έστω έναν επίσημο χάρτη που να δείχνει τα θαλάσσια σύνορά μας, ιδίως όταν η Τουρκία επιδίδεται όχι μόνον σε «χαρτοπόλεμο» αλλά προβαίνει και σε συνάψεις διεθνών συμβάσεων που την εμφανίζουν να συνορεύει με τη ... Λιβύη (χώρα με την οποία δεν γειτονεύει καν!) Πολύ περισσότερο δεν μπορεί να επεξηγηθεί η ελληνική αβελτηρία να προκηρύξει διαγωνισμό για την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων νοτιοανατολικά της Κρήτης (έπραξε τούτο μόνον στο νοτιοδυτικό κομμάτι της μεγαλονήσου ωσάν να προσκαλούσαμε τον τουρκικό μεγαλοϊδεατισμό να υπερκεράσει την Κάρπαθο, την Κάσο και να χρησιμοποιήσει εκείνη ακριβώς την περιοχή για να «κηρύξει» κοινά θαλάσσια σύνορα με τη Λιβύη!)

ΣΧΕΤΙΚΑ



Μήνυμα Δένδια σε Τουρκία: Αδιαπραγμάτευτα τα κυριαρχικά μας δικαιώματα

Η επίκληση του διεθνούς δικαίου δεν μπορεί να γίνεται μόνον για εσωτερική κατανάλωση ούτε να αρκούμαστε σε λεκτικά πυροτεχνήματα και πολιτικούς κουτσαβακισμούς. Όλοι επιθυμούμε την ειρήνη και αποκηρύσσουμε τον πόλεμο. Για να διασφαλιστεί, όμως, η ειρήνη απαιτείται να αποκηρύξει η ελληνική διπλωματία το «δόγμα του αφιονισμού». Δεν μπορεί ο εφησυχασμός (στην υπόθεση της Λιβύης πιαστήκαμε στον ύπνο και τρέχουμε) να αναγορεύεται σε «ψύχραιμη πολιτική». Επιπροσθέτως, το σύνολο του πολιτικού προσωπικού οφείλει να συμφωνήσει σε ένα συγκεκριμένο οδικό χάρτη που πρέπει να ακολουθηθεί με συνέπεια. Τούτο σημαίνει ότι δεν ομνύουμε μόνον στη Χάγη, αλλά οδεύουμε προς αυτήν. Πιο συγκεκριμένα απαιτείται ο άμεσος κοινός καθορισμός της ΑΟΖ μας με εκείνην της Κύπρου. Εάν καταστεί εφικτό τούτο πρέπει να συμβεί και με την Αίγυπτο (τώρα που φαίνεται να αντιδρά στην Τουρκική πολιτική στη Λιβύη), ενώ μονομερώς πρέπει να ανακηρυχθεί η ΑΟΖ μας σε σχέση με τη Λιβύη. Μετά από τις ανωτέρω ενέργειες (και μόνον τότε) πρέπει να επιζητηθεί η επίλυση της διαφοράς στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ειδάλλως μόνοι μας αποδυναμώνουμε τα δικαιώματά μας σε νομικό πεδίο. Εξάλλου, το σύνολο του πολιτικού συστήματος θα πρέπει να προετοιμάσει τόσο την ελληνική κοινωνία όσο και τα στελέχη του. Το Διεθνές Δικαστήριο είναι πιθανό να μην δικαιώσει το σύνολο των ελληνικών θέσεων (η πρόσφατη απόφασή του για την οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ Ρουμανίας και Ουκρανίας ουδόλως ικανοποιεί τις Ελληνικές θέσεις). Πιθανότατα να κινηθεί στο πλαίσιο της «αρχής ίσης απόστασης ειδικών περιστάσεων». Ωστόσο, θα έχουν τεθεί οι βάσεις για το τέλος της ελληνοτουρκικής διένεξης (δίχως να χωρίζουμε το πολιτικό προσωπικό σε προδότες και εθνοσωτήρες), η χώρα θα μπορέσει να πάρει ανάσες από τον κίνδυνο του τουρκικού ιμπεριαλισμού και το κυριότερο θα δύναται ανεπηρέαστη να προβεί σε γεωτρήσεις για πετρέλαιο και φυσικό αέριο αξιοποιώντας μάλιστα την καθορισθείσα ΑΟΖ για την αλιευτική της δραστηριότητα και την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας. Ειδάλλως το Αιγαίο θα συνεχίσει στην πράξη να ανήκει (μόνον) στα ψάρια του...

Άλλωστε, Δίκαιο δεν είναι αυτό που έχει εγκιβωτιστεί στο συλλογικό ασυνείδητο ενός λαού αλλά αυτό που

πράγματι μπορεί να εφαρμοστεί προς όφελός του...

ΑΙΓΑΙΟ

ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ

ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟΥΡΚΙΑ

ΔΟΖ



ΔΕΙΤΕ ΕΠΙΣΗΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΣ



Media

Κάνε δώρο μια συνδρομή ATHENS VOICE

A.V. Team



Τηλεόραση

10 πράγματα που μάθαμε στο Last Dance και δεν θα ξεχάσουμε ποτέ

Νίκος Παπαηλιού



Βιβλίο

Εκδότες βιβλίων σε καραντίνα

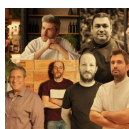
Μάκης Προβατάς



Ελλάδα

«Με κόλλησε στον τοίχο, με χαστούκιζε, μου τραβούσε τα μαλλιά»

Βελίκα Καραβάτσιου



Γεύση

Save the restaurants! Ποιο είναι το μέλλον της εστίασης;

Νενέλα Γεωργελέ



Βιβλίο

Πάνος Κουτρομπούσης: Το τελευταίο αδημοσίευτο ταχύδραμα

Αγγελική Μπιρμπίλη